

Bryssel den 31.10.2019
COM(2019) 559 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

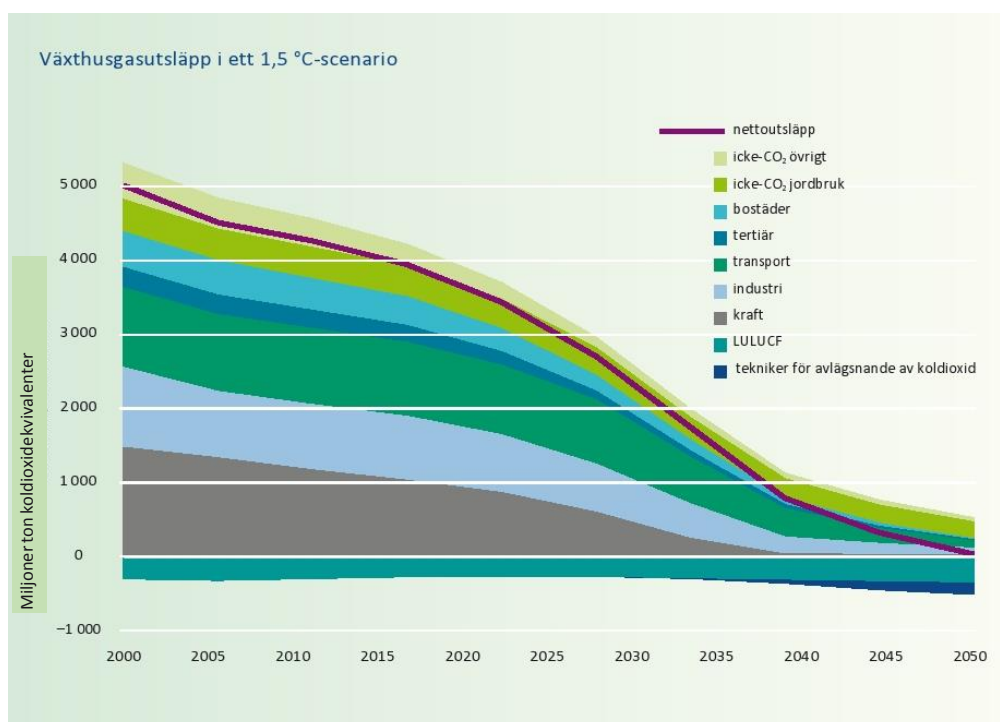
**Förberedande insatser för att höja den långsiktiga ambitionsnivån
Lägesrapport om EU:s klimatåtgärder**

{SWD(2019) 396 final}

1. HUR EU UPPFYLLER SINA INTERNATIONELLA ÅTAGANDEN

En vision om klimatneutralitet till 2050

I november 2018 presenterade Europeiska kommissionen sin strategiska vision *En ren jord åt alla*¹. Strategin visar hur Europa kan leda utvecklingen mot klimatneutralitet genom att investera i realistiska tekniska lösningar, satsa på medborgarnas egenmakt, anpassa verksamheten inom centrala områden som industripolitik, finans och forskning – och samtidigt säkerställa social rättvisa och en rättvis omställning. I figur 1 visas en möjlig väg för att uppnå klimatneutralitet till 2050.

Figur 1: EU:s utsläpp av växthusgaser i ett scenario med 1,5 grader²

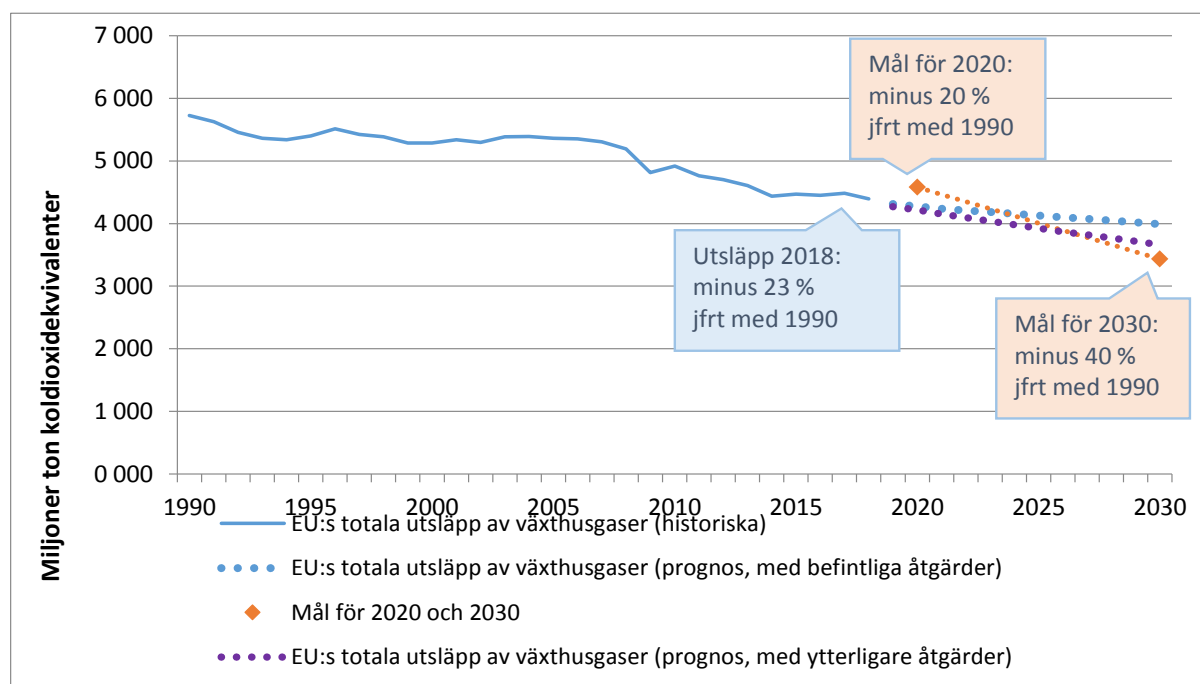
Kommissionens strategiska vision är en uppmaning till alla EU-institutioner, nationella parlament, näringslivssektorer, icke-statliga organisationer, städer och samhällen samt medborgarna – i synnerhet ungdomar – att hjälpa till att se till att EU kan fortsätta att leda utvecklingen och uppmana sina internationella partner att göra samma sak. Kommissionens strategiska vision har varit föremål för omfattande debatt i alla EU:s institutioner och mellan berörda parter under 2019. Denna upplysta debatt är ett steg på vägen mot att senast i början av 2020 anta och lägga fram en ambitiös långsiktig strategi inom ramen för FN:s klimatkonvention enligt kraven i Parisavtalet.

¹ COM(2018) 773 final: *En ren jord åt alla. En europeisk strategisk långsiktig vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi.*

² Källa: COM(2018) 773 final.

Under 2018 minskade utsläppen av växthusgaser med 2,0 % samtidigt som EU:s ekonomi fortsatte att växa

Preliminära siffror för 2018 visar att EU:s växthusgasutsläpp (inklusive internationell luftfart) var 23 % lägre än 1990 års nivå (se figur 2). EU ligger således fortfarande väl till för att nå sitt mål enligt FN:s ramkonvention om klimatförändringar om att minska växthusgasutsläppen med 20 % till 2020³. År 2018 var utsläppen 2,0 % lägre än 2017. EU:s växthusgasutsläpp var därför de lägsta sedan 1990. Mellan 1990 och 2018 växte EU:s sammanlagda BNP med 61 %. Ekonomins växthusgasintensitet, definierad som förhållandet mellan utsläpp och BNP, minskade till 303 gram koldioxidekvivalenter per euro, vilket är mindre än hälften av motsvarande siffra 1990.

Figur 2: EU:s totala växthusgasutsläpp, inklusive internationell luftfart, (historiska utsläpp 1990–2018, beräknade utsläpp med befintliga och ytterligare åtgärder⁴ 2019–2030) och utsläppsmål

Utsläppen från stationära anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter, dvs. de flesta utsläppen från el- och värmeproduktion samt industrin, minskade med 4,1 % från 2017 till 2018⁵. Utsläppen minskade framförallt inom el- och värmeproduktion. Detta följer de senaste fem årens trend, då utsläppen från dessa sektorer har minskat kraftigt. Detta beror särskilt på förändringar i de bränslen som används för att producera värme och el, samt en ökad användning av förnybar energi.

³ EU har förbundit sig att, utöver att nå sina mål enligt FN:s ramkonvention om klimatförändringar, tillsammans med Island även minska sina utsläpp under Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod (2013–2020). Målet är att minska utsläppen med 20 % jämfört med basåret (huvudsakligen 1990). Målet skiljer sig något i omfattning i förhållande till ramkonventionens mål. 2017 hade EU och Island minskat sina utsläpp med 26 % jämfört med basåret.

⁴ Summan av medlemsstaternas prognoser. Med befintliga åtgärder avses åtgärder som medlemsstaterna redan har genomfört. Med ytterligare åtgärder avses åtgärder som medlemsstaterna planerar att genomföra.

⁵ Siffran omfattar samtliga 31 länder som deltar i EU:s utsläppshandelssystem.

De utsläpp som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem (t.ex. utsläpp från transporter, byggnader, jordbruk och avfall) minskade med 0,9 % från 2017 till 2018. Minskningen kommer efter tre år av något ökande utsläpp från dessa sektorer. De minskade utsläppen beror huvudsakligen på en lägre energianvändning i byggnader. Även inom jordbruket minskade utsläppen något, medan utsläppen från transporter ökade något jämfört med 2017.

Vidare fortsatte utsläppen från den internationella luftfarten att öka under 2018 och har därmed ökat med 19 % de senaste fem åren. Dessa utsläpp omfattas i princip av EU:s utsläppshandelssystem, även om systemet för närvarande endast gäller flygningar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

EU har infört lagstiftning för att nå sitt 2030-mål

Unionen har meddelat ett nationellt fastställt bidrag enligt Parisavtalet på minst 40 % lägre interna växthusgasutsläpp 2030 än 1990. EU har infört lagstiftning för att kunna fullgöra detta åtagande. Detta visas i figur 3. Om EU faktiskt genomför alla de klimat-, energi- och rörlighetsmål som fastställs i unionsrätten kan det till och med resultera i att växthusgasutsläppen i EU-28 år 2030 blir upp till omkring 45 % lägre än 1990.

Samarbete med Norge och Island för att nå 2030-målet

Norge och Island har kommit överens om att samarbeta med EU för att nå sina mål om att år 2030 ha minskat sina växthusgasutsläpp med minst 40 % jämfört med 1990 års nivå. Inom ramen för EES-avtalet kommer Norge och Island från och med 2021 att genomföra förordningen om ansvarsfördelning och förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk. Norge och Island deltar sedan 2008 i EU:s utsläppshandelssystem.

	UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER	FÖRNYBAR ENERGI	ENERGIEFFEKTIVITET	SAMMANLÄNKNING	KLIMAT I EU- FINANSIERADE PROGRAM	KOLDIOXID FRÅN
2020	-20 %	20 %	20 %	10 %	2014–2020 20 %	
					2021–2027	BILAR
2030	Minst - 40 %	≥ 32 %	≥ 32,5 %	15 %	25 %	-37,5 % Lätta nyttfordon -31 % Lastbilar -30 %
Klausul om att höja målet 2023						

Figur 3: Ram för klimat- och energipolitiken fram till 2030

Medlemsstaterna identifierar ytterligare styrmedel och åtgärder för att nå 2030-målen

2018 upprättade medlemsstaterna för första gången utkast till integrerade nationella energi- och klimatplaner⁶. Dessa visar att medlemsstaterna gör betydande framsteg i arbetet med att staka ut vägen för att nå klimat- och energimålen till 2030, även om det fortfarande behövs ytterligare insatser. Europeiska kommissionen har analyserat hur utkasten till planer sammantaget kommer att påverka medlemsstaternas möjligheter att nå 2030-målen och har utfärdat landspecifika rekommendationer⁷. Medlemsstaterna måste färdigställa sina planer före utgången av 2019.

Med redan genomförda nationella styrmedel och åtgärder beräknas utsläppen till år 2030 minska med 30 % enligt en sammanställning av de senaste nationella prognoserna för växthusgasutsläpp. När planerade åtgärder eller angivna ambitioner i utkasten till nationella energi- och klimatplaner har genomförts beräknas EU nå målet att minska sina sammanlagda växthusgasutsläpp med minst 40 %.

Medlemsstaternas senaste prognoser, som de lämnat in efter utkastet till nationella energi- och klimatplaner, visar att med genomförande av planerade åtgärder, men exklusive angivna ambitioner (mål), kan utsläppen minska med 36 % till år 2030. Denna uppskattning är något lägre än bedömningen av utkasten till nationella energi- och klimatplaner. Huvudskälet till skillnaden är att bedömningen av utkasten till de nationella energi- och klimatplanerna omfattar de nationella mål som Tyskland och Nederländerna angett i sina utkast till planer och att Polen har presenterat prognoser för planerade åtgärder i sitt utkast men inte lagt fram dessa som en del i rapporteringen om prognoser 2019.

2. UTSLÄPP I EU:S UTSLÄPPSHANDELSSYSTEM

EU:s system för handel med utsläppsrätter omfattar utsläppen från cirka 11 000 kraftverk och tillverkningsanläggningar, samt luftfarten inom och mellan de deltagande länderna.

Utsläppen från stationära anläggningar som deltog i EU:s utsläppshandelssystem 2018 uppskattas ha minskat med 4,1 % jämfört med 2017 enligt uppgifterna i unionsregistret. Utsläppen minskade framförallt i energisektorn, medan utsläppen från industrin minskade något.

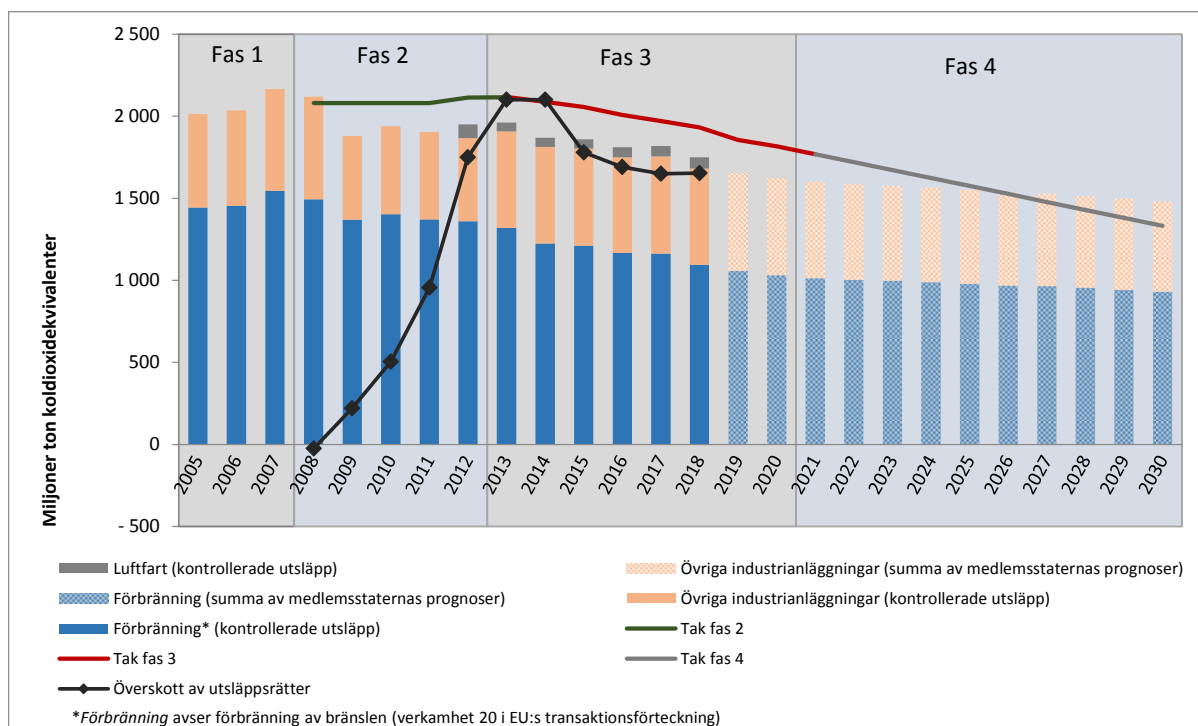
För luftfartens del fortsatte de verifierade utsläppen att öka och uppgick 2018 till 67 miljoner ton koldioxid, en ökning med 4 % jämfört med 2017.

I figur 4 visas utsläppens historiska och beräknade utveckling inom ramen för utsläppshandelssystemet, tillsammans med utsläppstaket och det ackumulerade överskottet av utsläppsrätter.

---

⁶ Enligt kraven i förordning (EU) 2018/1999 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder.

⁷ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/governance-energy-union/national-energy-climate-plans>.

Figur 4: Verifierade utsläpp 2005–2018 inom EU:s utsläppshandelssystem, medlemsstaternas prognoser utifrån befintliga åtgärder 2019–2030, utsläppstak för faserna 2, 3 och 4 samt ackumulerat överskott av utsläppsrätter 2008–2018 i miljoner ton koldioxidekvivalenter⁸

I slutet av juni 2019 hade sammanlagt cirka 1,51 miljarder internationella reduktionsenheter använts eller utbytt, vilket motsvarar över 90 % av det uppskattade högsta tillåtna antalet på 1,6 miljarder. Bara under fas 3 (2013–2020) utbyttes 453,49 miljoner internationella reduktionsenheter till och med juni 2019.

Inför att reserven för marknadsstabilitet ska börja användas 2019 har kommissionen från och med mitten av maj 2017 systematiskt offentliggjort överskottet⁹ för föregående år. I maj 2019 offentliggjordes överskottet för tredje gången, som då uppgick till cirka 1,65 miljarder utsläppsrätter¹⁰. Baserat på 2018 års överskott och den reviderade lagstiftningen för utsläppshandelssystemets fjärde handelsperiod (2021–2030) kommer auktionsvolymerna, från september till december 2019 och från januari till augusti 2020, att minskas med nästan 397 miljoner utsläppsrätter, eller 24 % av överskottet.

⁸ Figuren visar verifierade utsläpp för de sektorer och geografiska områden som omfattas av utsläppshandelssystemet under året i fråga och kan därför inte läsas som en tidsserie före 2013. Utsläpp från luftfart ingår i taket för 2012–2018.

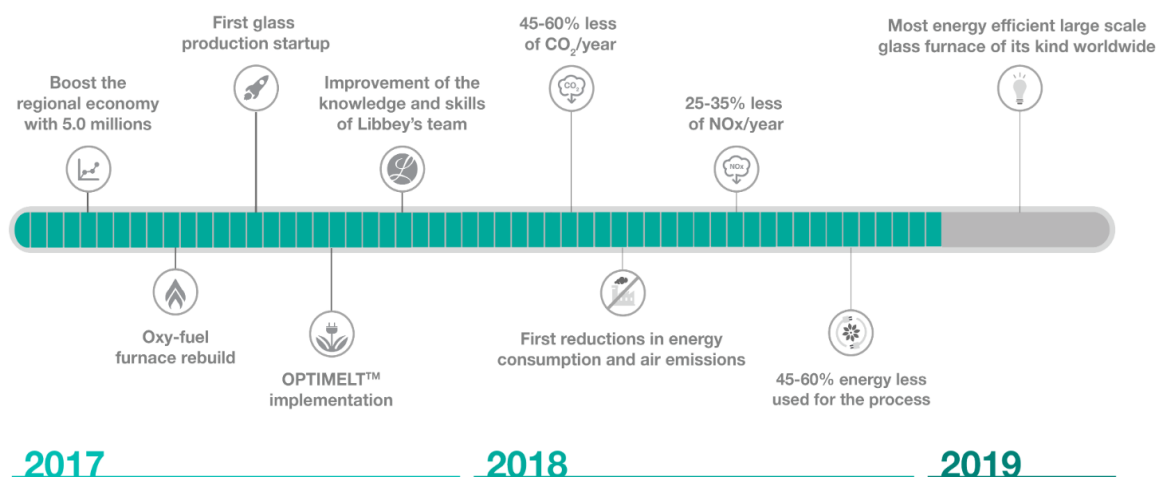
⁹ Överskottet motsvarar det "totala antalet utsläppsrätter i omlopp" i enlighet med beslutet om upprättande av en reserv för marknadsstabilitet.

¹⁰ C(2019) 3288 final: Offentliggörande av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp 2018 för marknadsstabilitetsreserven i enlighet med EU:s utsläppshandelssystem.

LIFE15 OPTIMELT* – Demonstration av termokemisk omvandling av naturgas för att minska växthusgasutsläppen i energiintensiva industrier – glasindustrin.

Inom ramen för projektet görs den första fullskaliga demonstrationen av ett innovativt koncept för värmeåtervinning. Tekniken, som kallas Optimelt, innebär att man genom endotermisk reaktion mellan naturgas och vattenånga/koldioxid i rökgasen kan återvinna mer värme än hittills varit möjligt i tillverkningsprocesser med höga temperaturer.

Projektet har tilldelats 2,2 miljoner euro genom Life – EU:s finansieringsinstrument för klimat och miljö.

*Projektet är ett exempel på hur EU-medel bidrar till innovation i sektorer som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem.

3. UTSLÄPP SOM OMFATTAS AV SYSTEMET MED ANSVARFÖRDELNING

Utsläppen från de flesta sektorer som inte omfattas av utsläppshandelssystemet, t.ex. transporter, byggnader, jordbruk (andra utsläpp än koldioxid) och avfall, omfattas av EU:s lagstiftning om ansvarsfördelning. I ansvarsfördelningsbeslutet¹¹ (ESD) fastställs nationella utsläppsmål för 2020, uttryckta som procentuell förändring från 2005 års nivåer. Medlemsstaterna måste även hålla sig inom de årliga utsläppsgränserna från 2013 till 2020. På samma sätt fastställs i förordningen om ansvarsfördelning¹² (ESR) nationella utsläppsmål för 2030.

¹¹ Beslut nr 406/2009/EG om medlemsstaternas insatser för att minska sina växthusgasutsläpp i enlighet med gemenskapens åtaganden om minskning av växthusgasutsläppen till 2020.

¹² Förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet.

Framsteg i arbetet med att nå ansvarsfördelningsmålen

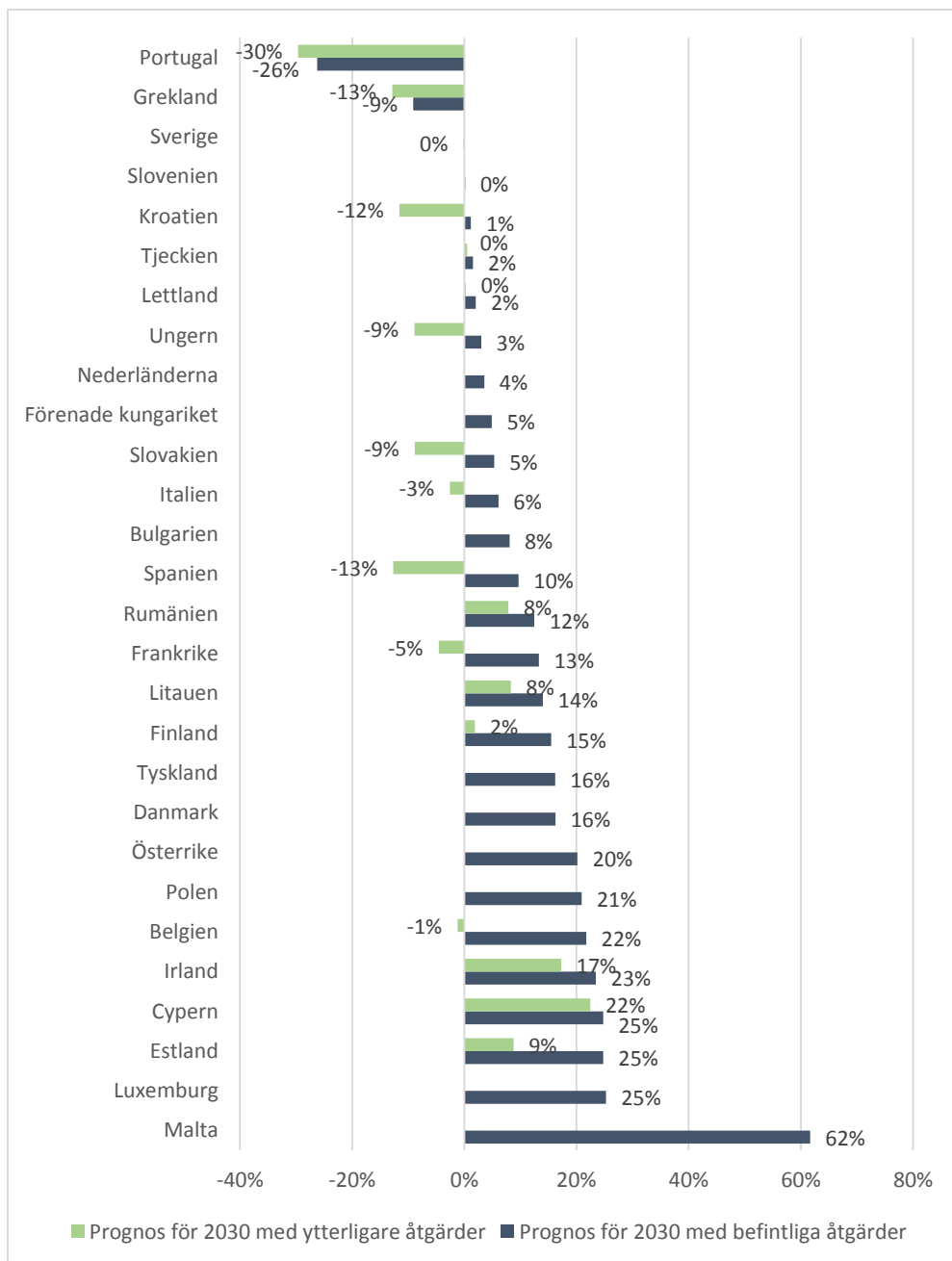
Medlemsstaterna håller på att planera hur de ska nå sina ansvarsfördelningsmål till 2030. Om de planerade åtgärderna genomförs skulle EU kunna minska sina utsläpp inom systemet med ansvarsfördelning med 27–28 % fram till 2030¹³, jämfört med 2005. Detta är ett klart framsteg jämfört med befintliga åtgärder, som skulle få utsläppen att minska med 20 % till 2030. För att nå målet att minska utsläppen med 30 % inom systemet med ansvarsfördelning kommer medlemsstaterna dock att behöva ta till ytterligare åtgärder. Europeiska kommissionen har rekommenderat flera medlemsstater att i sina slutgiltiga nationella energi- och klimatplaner ytterligare precisera sin strategi för att nå målet för de sektorer som inte omfattas av utsläppshandelssystemet¹⁴ för hela perioden 2021–2030.

I figur 5 visas skillnaden mellan medlemsstaternas mål för 2030 enligt förordningen om ansvarsfördelning och deras prognoser med befintliga respektive ytterligare åtgärder.

---

¹³ Medlemsstaternas prognoser ”med ytterligare åtgärder” som lämnades in i mars 2019 tyder på att utsläppen skulle minska med 27 %, medan bedömningen av scenarierna med ytterligare åtgärder i utkastet till nationella energi- och klimatplaner tyder på att utsläppen skulle minska med 28 %.

¹⁴ Målen för de sektorer som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem är bl.a. de nationella mål som fastställs i förordningen om ansvarsfördelning och åtagandet att inte generera nettoutsläpp enligt förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (se kapitel 4).

Figur 5: Skillnaden mellan målen för 2030 enligt förordningen om ansvarsfördelning med befintliga åtgärder respektive ytterligare åtgärder i procent av utsläppen under basåret, 2005. Negativa värden innebär att målen har överträffats och positiva värden innebär att målen inte har nåtts.

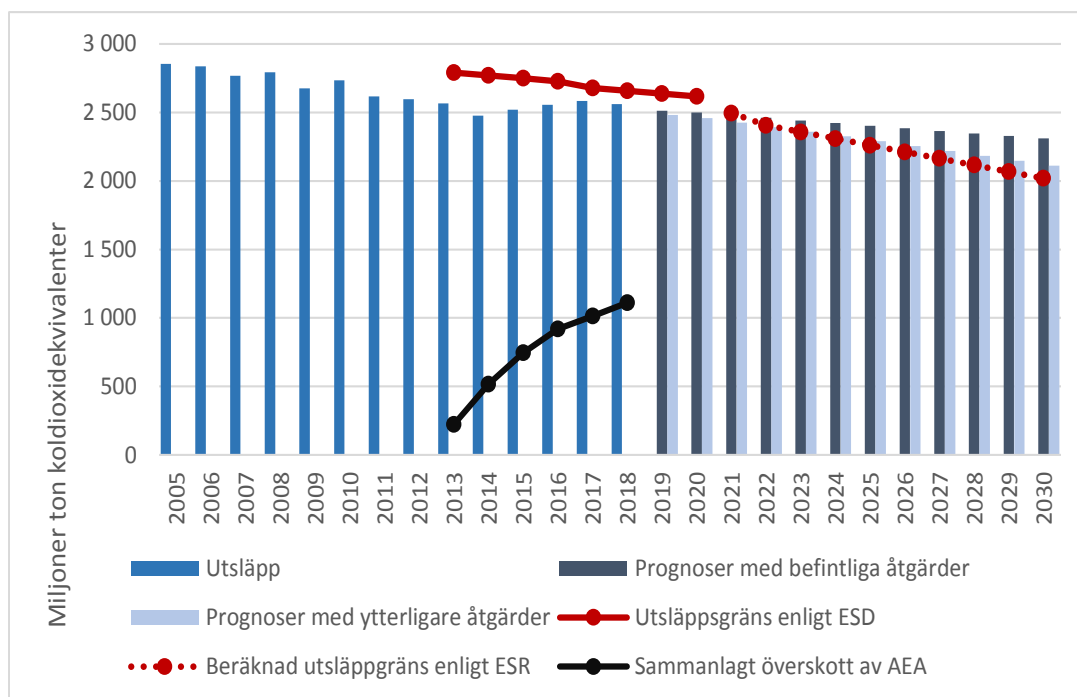
Rekommendationer till medlemsstaterna om deras utkast till nationella energi- och klimatplaner

I juni 2019 utfärdade Europeiska kommissionen rekommendationer till medlemsstaterna baserat på deras utkast till nationella energi- och klimatplaner. När det gäller växthusgasutsläppen i sektorer som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem rekommenderade kommissionen flera medlemsstater att

- klargöra hur de planerar att nå sitt utsläppsmål för 2030 för sektorer som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem genom att överväga ytterligare kostnadseffektiva åtgärder under perioden 2021–2030,
- klargöra hur de planerar att leva upp till kravet att säkerställa att utsläppen från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk inte överskrider upptagen,
- även överväga en kostnadseffektiv överlåtelse till andra medlemsstater enligt förordningen om ansvarsfördelning som finansieringskälla.

Flera medlemsstater rekommenderades även att se över sin ambitionsnivå för förnybar energi och energieffektivitet för att minska skillnaderna i ambitionsnivå på EU-nivå. Vidare rekommenderades många medlemsstater att närmare analysera sambandet mellan planerade energi- och klimatpolitiska styrmedel och åtgärder och luftföroreningar.

De utsläpp som omfattas av ansvarsfördelningsbeslutet var 11 % lägre 2018 än 2005, vilket framgår av figur 6. Delmålet att minska utsläppen med 8 % överträffades därmed med 3 procentenheter. Sedan systemet infördes 2013 har utsläppen för hela EU varje år legat under den sammanlagda gränsen. Detta har lett till ett samlat överskott av årliga utsläppstilldelningar på cirka 1 110 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2013–2018. Fram till 2020 beräknas utsläppen hålla sig under den årliga gränsen och 2020-målet för utsläpp som omfattas av systemet med ansvarsfördelning beräknas överskridas med 3 procentenheter med befintliga åtgärder.

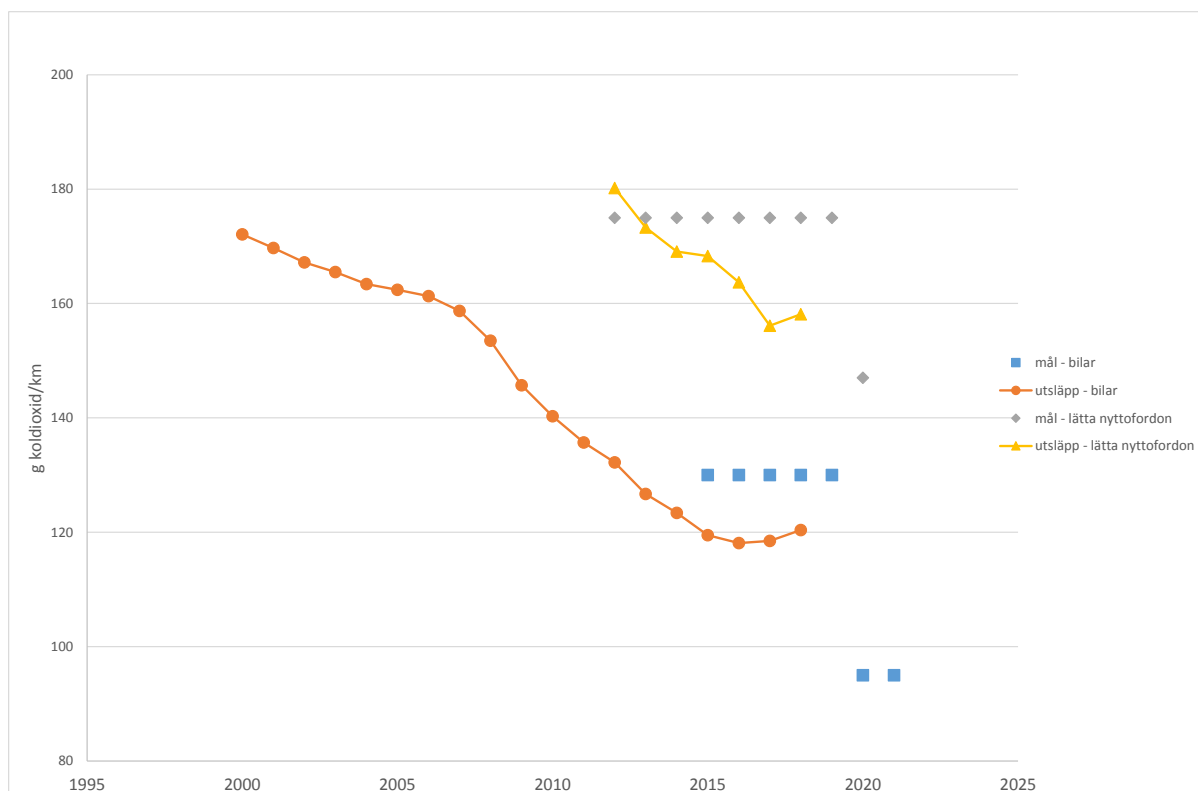

Figur 6: Utsläpp i sektorer som för närvarande omfattas av lagstiftningen om ansvarsfördelning 2005–2030 och årliga utsläppstilldelningar (AEA) (miljoner ton koldioxidekvivalenter)

Utsläppen i de sektorer som omfattas av lagstiftningen om ansvarsfördelning minskade gradvis från 2005 till 2014. Efter 2014 ökade utsläppen tre år i rad, följt av en minskning 2018.

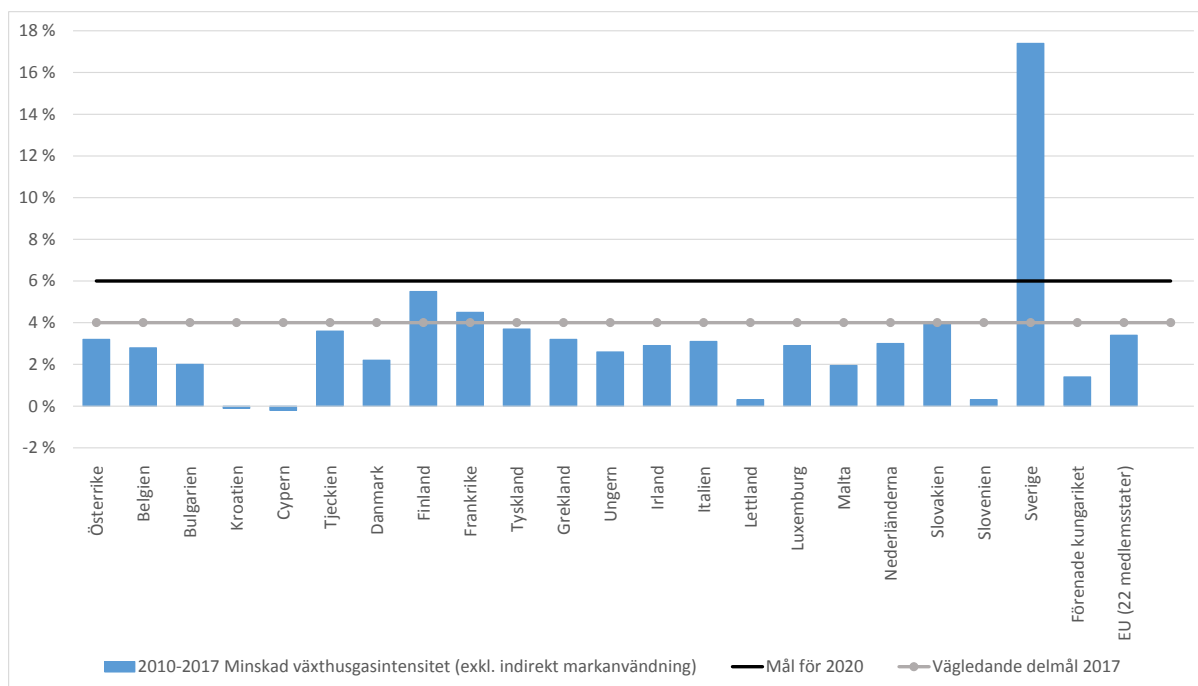
Mer än en tredjedel av de utsläpp som omfattas av systemet med ansvarsfördelning kommer från **transporter**. Efter att ha minskat mellan 2007 och 2013 har utsläppen från transporter ökat varje år de senaste fem åren och är nu endast 3 % lägre än 2005. Till 2030 förutspår medlemsstaterna en knapp minskning (7 % jämfört med 2005) med befintliga åtgärder. När planerade styrmedel och åtgärder har genomförts beräknas utsläppen från transporter minska med 18 % till 2030 jämfört med 2005.

Normerna för koldioxidutsläpp för nya bilar och lätta nyttofordon har stor betydelse för möjligheterna att minska utsläppen från vägtransporter. Samtidigt som de genomsnittliga koldioxidutsläppen per kilometer för nya bilar och lätta nyttofordon håller sig under dagens gällande mål, vilket framgår av figur 7 nedan, visar preliminära uppgifter för 2018 att utsläppen har ökat jämfört med 2017. Därför kommer biltillverkarna att behöva kraftigt minska sin flottas utsläpp, i genomsnitt med cirka 25 g koldioxid/km för bilar och 11 g koldioxid/km för lätta nyttofordon, för att nå de kommande målen för 2020 och 2021.

Figur 7: Genomsnittliga koldioxidutsläpp per kilometer för nya bilar och lätta nyttofordon

Bränslekvalitetsdirektivet bidrar till att minska växthusgasutsläppen från transporter. Det innebär att medlemsstaterna måste ställa krav på bränsleleverantörerna att minska det levererade bränslets växthusgasintensitet under hela dess livscykel med 6 % till 2020 jämfört med 2010. Det bränsle som levererades under 2017 hade en växthusgasintensitet som i genomsnitt var 3,4 % lägre än 2010 (baserat på uppgifter från 22 medlemsstater som rapporterades för första gången 2019). Som framgår av figur 8 varierar framstegen stort mellan medlemsstaterna. Nästan alla behöver dock snabbt vidta ytterligare åtgärder för att vara säkra på att nå målet till 2020.

Figur 8: Den minskade växthusgasintensitet för bränsle som EU:s bränsleleverantörer åstadkommit i de 22 rapporterande medlemsstaterna 2010–2017

Utsläppen från **energianvändning i byggnader** varierar något från år till år på grund av att efterfrågan på uppvärmning varierar beroende på väderförhållandena. På längre sikt har utsläppen uppvisat en nedåtgående trend som beräknas fortsätta fram till 2030. Den beräknade utsläppsminskningen bygger på att det finns omsättningsbar teknik som bidrar till en minskad efterfrågan på energi och på en integrering av förnybar energi. Medlemsstaterna har planerat nya åtgärder som kan minska utsläppen ytterligare.

Utsläppen från **jordbruket** (andra utsläpp än koldioxid) låg på ungefär samma nivå 2018 som 2005 och förväntas med befintliga åtgärder vara fortsatt stabila under perioden fram till 2030. Även om de planerade åtgärderna genomförs beräknas det endast leda till en mindre minskning.

Biogasanläggningen Verbiostraw*

Verbiostraw är en biogasanläggning där halm omvandlas till biometan, som sedan används i det lokala naturgasnätet. Anläggningens nuvarande kapacitet på 8 MW ska utökas till 16,5 MW. Därefter kommer anläggningen att kunna generera upp till 140 GWh biometan varje år.

Verbiostraw är det första projektet i sitt slag där avancerad biogasteknologi demonstreras i stor skala. På anläggningen används en innovativ halmjäsningsteknik för att producera biometan enbart av halm. Projektet visar att det inte bara är livsmedelsråvaror som kan användas för att producera biobränsle utan även jordbruksavfall.

Anläggningen ligger i Schwedt, Brandenburg (Tyskland) och mottog 22,3 miljoner euro i stöd från reserven för nya deltagare (NER300).

*Projektet är ett exempel på hur EU-medel bidrar till innovation i sektorer som omfattas av lagstiftningen om ansvarsfördelning.

Utsläppen från **avfallshantering** minskade med 33 % mellan 2005 och 2018, och denna branta nedåtgående trend förväntas fortsätta.

De utsläpp från **industrin och andra sektorer** som omfattas av ansvarsfördelningsbeslutet var 12 % lägre 2017 än 2005 och förväntas fortsätta att sjunka. Viktigt i sammanhanget är att många ozonnedbrytande ämnen även är kraftfulla växthusgaser. EU har redan fullgjort sina internationella åtaganden att fasa ut användningen av ozonnedbrytande ämnen till 2020, enligt kraven i Montrealprotokollet. Med undantag för 2012 har EU:s användning, enligt beräkningarna i Montrealprotokollet¹⁵, varit negativ sedan 2010. Användningen 2017 beräknades uppgå till - 4 080 ton. Negativ användning innebär att mer ozonnedbrytande ämnen förstörs eller exporteras än vad som produceras eller importeras. Resultaten visar att

¹⁵ En samlad parameter som inbegriper import, export, produktion och förstörelse av ozonnedbrytande ämnen (utom sådana som är avsedda för råvaruanvändning).

ozonnedbrytande ämnen inte återintroduceras i användningsområden där det finns mer miljövänliga alternativ.

Kommissionen utvärderade förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet¹⁶ 2019. Utvärderingen visar att även om förordningen verkligen fyller sin funktion när det gäller att nå dess mål skulle samma resultat kanske kunna uppnås på ett effektivare sätt.

Fluorerade gaser (f-gaser) är en grupp gaser som ofta används i stället för ozonnedbrytande ämnen. F-gaser är dock kraftfulla växthusgaser. I förordningen om fluorerade växthusgaser¹⁷ föreskrivs en utfasning av fluorkolväten i EU från 2015 och andra åtgärder för att minska utsläppen av fluorerade gaser, med målet att minska utsläppen med två tredjedelar fram till 2030 jämfört med 2014. Fluorkolväten omfattas även av Kigaliändringen av Montrealprotokollet som trädde i kraft den 1 januari 2019.

Uppgifter för 2017 visar att tillgången till f-gaser minskade med 2 % i fråga om klimatpåverkan (koldioxidekvivalenter) men ökade med 3 % i fråga om massa jämfört med 2016. 2017 låg det totala utsläppandet på marknaden inom ramen för kvotsystemet 0,4 % under den högsta tillåtna mängden¹⁸. Denna positiva utveckling återspeglar en övergång till gaser med lägre global uppvärmningspotential vilket innebär att förordningen fyller sin funktion att minska utsläppen av f-gaser.

Hur medlemsstaterna efterlever ansvarsfördelningsbeslutet

Alla 28 medlemsstater uppfyllde sina åtaganden enligt ansvarsfördelningsbeslutet under perioden 2013–2016. **Malta** överskred sina årliga utsläppstilldelningar under alla de aktuella åren, men täckte underskottet genom att köpa utsläppstilldelningar från Bulgarien. **Finland, Polen, Irland, Tyskland** och **Belgien** överskred sina årliga utsläppstilldelningar 2016 men kunde täcka underskottet genom att använda sparade överskott från tidigare år. **Sverige** utnyttjade inte hela sin tilldelning och annullerade sina överskjutande utsläppstilldelningar från 2013 till 2016 för att ge systemet en större miljöintegritet. Alla andra medlemsstater sparade sitt överskott för att kunna använda det under senare år. Inga internationella reduktionsenheter från mekanismen för ren utveckling eller gemensamt genomförande användes för att fullgöra skyldigheterna enligt ansvarsfördelningsbeslutet.

Verifieringsomgången för 2017 pågår fortfarande. 2017 överskred **Maltas** utsläpp landets årliga utsläppstilldelningar med 23 procentenheter. Malta kommer därför att återigen behöva köpa årliga utsläppstilldelningar och/eller internationella reduktionsenheter från projekt. Utsläppen i **Tyskland, Polen, Irland, Estland, Österrike, Bulgarien** och **Cypern** överskred de årliga utsläppstilldelningarna 2017 med 2–7 procentenheter. Även **Litauen** och **Luxemburg** hade utsläpp som knappt överskred ländernas årliga utsläppstilldelningar. Dessa

---

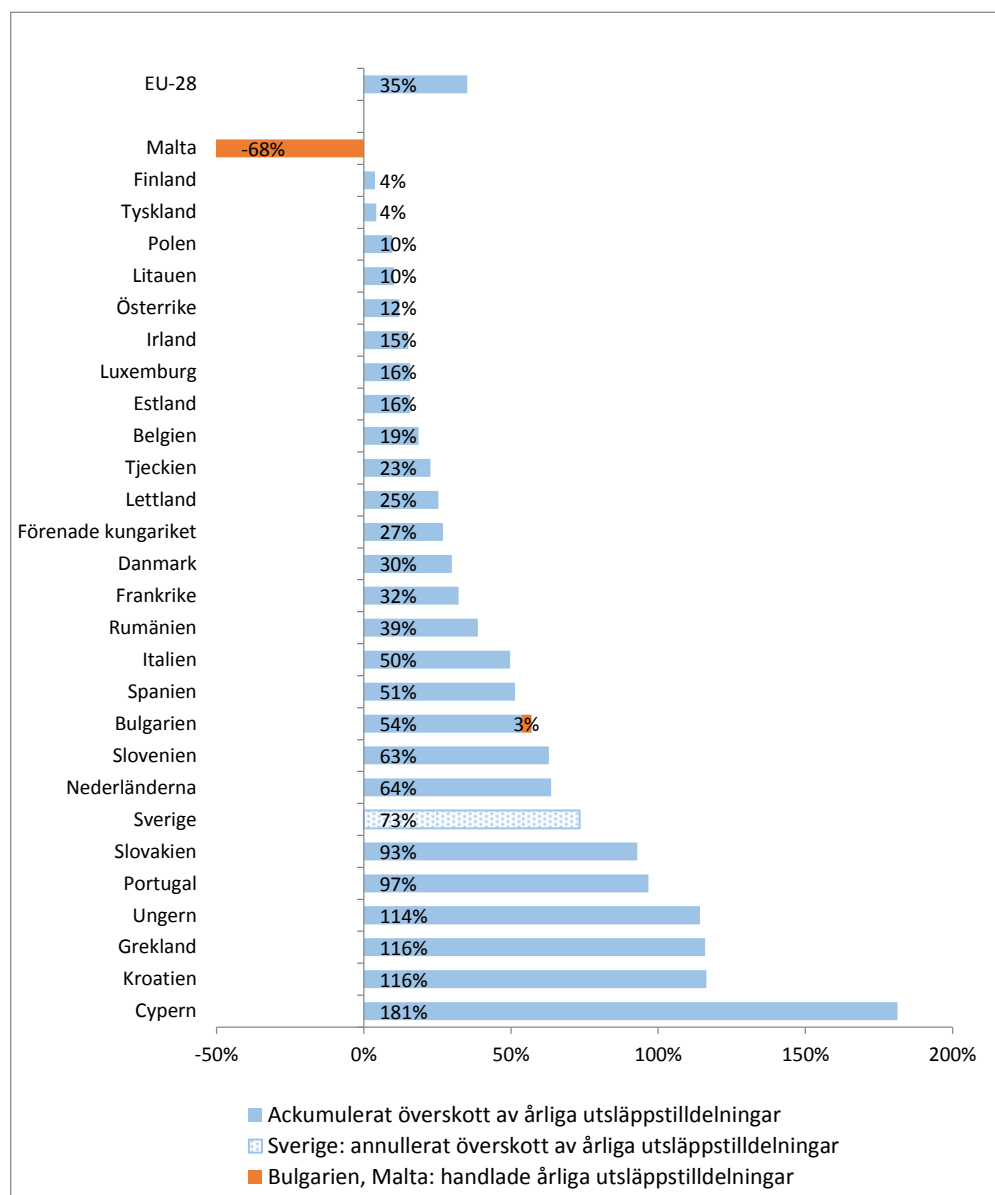
¹⁶ Förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

¹⁷ Förordning (EU) nr 517/2014 om fluorerade växthusgaser.

¹⁸ *Fluorinated greenhouse gases 2018 – data reported by companies on the production, import, export and destruction of fluorinated greenhouse gases in the European Union, 2007–2016*, Europeiska miljöbyrån.

medlemsstater har ett överskott av sparade årliga utsläppstilldelningar från föregående år som kan användas för att säkerställa efterlevnaden.

Det sammanlagda överskottet av årliga utsläppstilldelningar per medlemsstat för perioden 2013–2017 visas i figur 9.

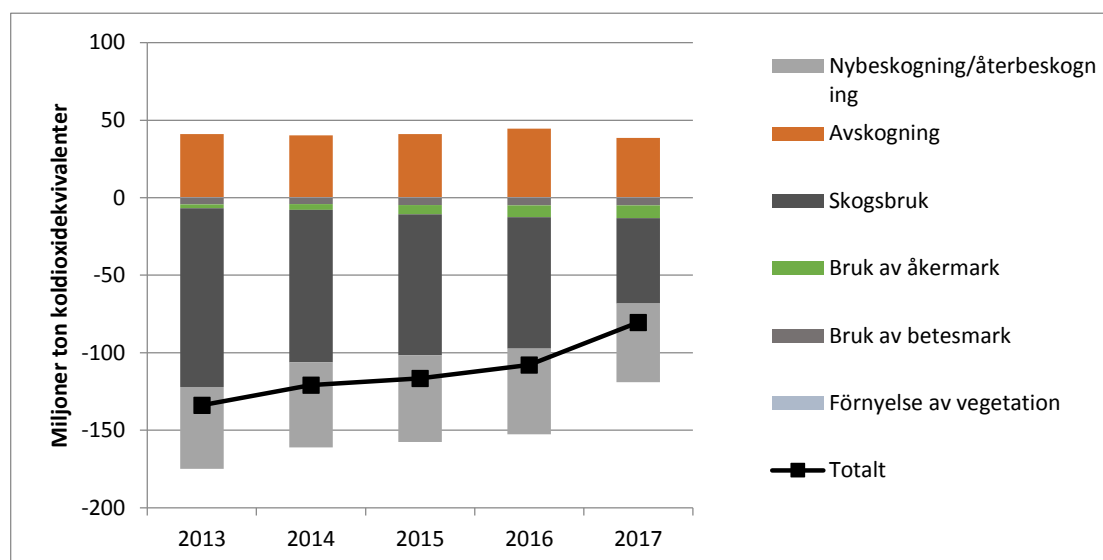
Figur 9: Sammanlagt överskott av årliga utsläppstilldelningar i procent av utsläppen under basåret 2005, för perioden 2013–2017

Preliminära uppgifter för 2018 visar en liknande bild som för 2017. **Malta** överskred sina årliga utsläppstilldelningar med 27 procentenheter, **Irland** med 12 procentenheter och **Polen** med 9 procentenheter. Även **Estland, Luxemburg, Tyskland, Österrike, Bulgarien, Cypern, Finland** och **Belgien** hade högre utsläpp än sina årliga utsläppstilldelningar. Samtliga dessa medlemsstater hade redan högre utsläpp än sina årliga utsläppstilldelningar antingen 2016, 2017 eller båda åren.

För 2018 kan alla medlemsstater utom Malta fortfarande fullgöra sina skyldigheter genom att använda sparade årliga utsläppstilldelningar från föregående år. För 2019 och 2020 kanske vissa medlemsstater inte längre har tillräckligt många sparade utsläppstilldelningar för att täcka eventuella underskott. Prognoser visar att **Malta, Tyskland, Irland och Österrike** sannolikt kommer att ådra sig ett nettounderskott på utsläppstilldelningar för perioden 2013–2020. Vid ett nettounderskott måste medlemsstaterna utnyttja flexibilitetsmekanismerna i ansvarsfördelningsbeslutet (utöver att spara och låna årliga utsläppstilldelningar).

4. MARKANVÄNDNING, FÖRÄNDRAD MARKANVÄNDNING OCH SKOGSBRUK

Markanvändning och skogsbruk kan leda till både utsläpp och upptag av koldioxid från atmosfären. EU:s medlemsstater måste säkerställa att utsläpp och upptag av växthusgaser mellan 2013 och 2020 till följd av ytterligare åtgärder i denna sektor räknas med när det gäller att nå minskningsmålet enligt Kyotoprotokollet. Dessa utsläpp och upptag räknas dock inte med när det gäller att nå EU:s interna mål att minska utsläppen med 20 % till 2020.

Figur 10: Preliminära bokförda utsläpp och upptag från verksamhet som rapporteras inom ramen för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod, EU-28¹⁹

EU:s ”bokförda” debet- och kreditposter per verksamhet för 2013–2017 ger en genomsnittlig sänka på -111,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter²⁰. De bokförda nettokrediterna minskade från -133,9 till -80,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter från 2013 till 2017. För EU:s del

¹⁹ Skogsförvaltningskrediterna har ett tak och de återges som årsgenomsnitt när de totala skogsförvaltningskrediterna för den berörda perioden överskrider det simulerade taket under samma period.

²⁰ Bokföringen är ett sätt att utvärdera åtgärderna och höja ambitionen att göra mer för att minska utsläppen och öka upptagen. Observera att debet- och kreditposter från bokföringen är preliminära och simulerade, eftersom den slutgiltiga bokföringen kommer att vara tillgänglig först efter åtagandeperiodens slut (december 2020). Olika bokföringsregler gäller för olika verksamheter: brutto-netto med baslinje 0 för nybeskogning/återbeskogning och avskogning, netto-netto i förhållande till en baslinje (huvudsakligen utsläpp och upptag för år 1990) för bruk av betesmark, bruk av åkermark och förnyelse av vegetation, samt, när det gäller skogsbruk, skillnaden i förhållande till skogsbrukets referensnivå.

omfattar dessa kvantiteter både obligatoriska (nybeskogning/återbeskogning, avskogning och skogsbruk) och frivilliga insatser enligt Kyotoprotokollet²¹.

Den minskning av nettokrediter som beskrivs ovan beror framförallt på minskade kreditposter eller kreditposter som omvandlats till debetposter för skogsbruk i Kroatien, Tjeckien, Danmark, Frankrike, Italien, Litauen, Portugal, Slovenien och Förenade kungariket. Det huvudsakliga skälet är den ökade skördetakten. Denna berodde huvudsakligen på att efterfrågan på trä ökade markant och på att nationella styrmedel bidrog till ökade skördar, samt, i mindre utsträckning, på att mer skog blev avverkningsklar, t.ex. i Danmark och Frankrike. Naturliga störningar bidrog också till de ökade utsläppen. Till exempel var utsläppen från de okontrollerade skogsbränderna i Italien och Portugal 2017 bland de högsta som någonsin uppmätts. Skadegörare och stormar har dramatiskt påverkat skogarna i Litauen, Slovenien och Tjeckien.

Det är fortfarande oklart om denna trend kommer att hålla i sig. Mot bakgrund av klimatförändringen väntas naturliga störningar dock bli vanligare. Hur marknaden kommer att reagera beror på det ekonomiska läget. Initiativen för materialsättning och energiutvinning ur trä tillsammans med programmen för nybeskogning och återbeskogning väntas bli fler eftersom de bygger på politik som kommer att träda i kraft 2021.

Enligt bokföringsreglerna för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod redovisar Cypern, Tjeckien, Finland, Frankrike, Italien, Lettland, Litauen, Nederländerna, Portugal och Slovenien nettoutsläpp för minst ett år i denna preliminära redovisning.

I klimat- och energiramen för 2030 integreras för första gången utsläpp och upptag från mark. Från och med 2021 ska varje medlemsstat enligt förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk²² se till att de bokförda utsläppen av växthusgaser från markanvändning helt kompenseras genom motsvarande upptag av koldioxid från atmosfären till följd av åtgärder inom sektorn. Förbudet mot att generera nettoutsläpp innebär att medlemsstaterna måste kompensera utsläppen från avskogning, till exempel genom motsvarande kolsänkor från nybeskogning eller genom en förbättrad hållbar förvaltning av befintliga skogar.

Medlemsstaterna har lagt fram nationella bokföringsplaner för skogsbruket, inklusive förslag till referensnivåer för skog. En expertgrupp har gjort en teknisk bedömning av förslagen²³ och Europeiska kommissionen har avgett tekniska rekommendationer om hur de nationella planerna kan förbättras²⁴. Utifrån detta ska medlemsstaterna revidera sin planer före den 31 december 2019.

---

²¹ Sju medlemsstater valde bruk av åkermark, sex valde bruk av betesmark, en valde förnyelse av vegetation och en valde dränering och restaurering av våtmarker, men har ännu inte lämnat kvantifierade uppgifter.

²² Förordning (EU) 2018/841 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030.

²³

<https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3638&news%20=1&Lang=SV>.

²⁴ SWD(2019) 213 final.

Kommissionens meddelande *En ren jord åt alla*²⁵ omfattade även utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk. För närvarande lagras mer utsläpp i EU:s mark än den ger upphov till. Även om denna sänka beräknas minska kommer den, tillsammans med andra tekniska lösningar, att behöva spela en allt större roll för att kompensera för de återstående utsläppen från andra sektorer och uppnå koldioxidneutralitet till 2050. Detta illustreras i figur 1.

5. POLITISK UTVECKLING SEDAN OKTOBER 2018

EU fortsätter att utveckla sin politiska ram för att minska växthusgasutsläppen och anpassa sig till klimatförändringen. Under det senaste året har det gjorts stora framsteg i arbetet med att minska utsläppen från vägtransporter och främja en hållbar finansiering.

Vägtransporter

I en förordning²⁶ som antogs den 17 april 2019 fastställs nya utsläppsnormer för personbilar och lätta nyttofordon från och med 2020. Senast 2025 respektive 2030 måste de genomsnittliga utsläppen från nya personbilar vara 15 % respektive 37,5 % lägre än 2021 och de genomsnittliga utsläppen från lätta nyttofordon vara 15 % respektive 31 % lägre än 2021.

I en förordning²⁷ som antogs den 20 juni 2019 fastställs för första gången normer för koldioxidutsläpp för tunga fordon i EU. Utsläppen från nya lastbilar som släpps ut på marknaden i EU måste år 2025 vara i genomsnitt 15 % lägre, och år 2030 vara 30 % lägre, än 2019.

Båda förordningarna innehåller en mekanism för att skapa incitament för att öka spridningen av utsläppsfria och utsläppssnåla fordon utifrån riktmärken från och med 2025. Nya bestämmelser införs också för att säkerställa att de kontrollerade utsläppen är representativa för verklig körning.

Den 20 juni 2019 antogs dessutom en ändring av direktivet om rena fordon²⁸ i syfte att främja rena transportlösningar vid offentlig upphandling.

Avslutningsvis pågår förhandlingar mellan Europaparlamentet och rådet om översynen av i) Eurovinjett-direktivet²⁹ för att främja smartare avgifter för väginfrastruktur och ii) direktivet om kombinerad transport³⁰ för att främja kombinerad användning av olika typer av godstransporter (t.ex. lastbilar och tåg).

Hållbar finansiering

EU måste förändra sina investeringsmönster för att kunna nå sina klimatmål. Som ett led i lagstiftningsarbetet anpassar EU sin ram för finans- och kapitalmarknader till

---

²⁵ COM(2018) 773 final.

²⁶ Förordning (EU) 2019/631 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp för nya personbilar och för nya lätta nyttofordon.

²⁷ Förordning (EU) 2019/1242 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp från nya tunga fordon.

²⁸ Direktiv 2019/1161 om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon.

²⁹ https://ec.europa.eu/transport/modes/road/news/2017-05-31-europe-on-the-move_sv.

³⁰ https://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4242_sv.htm.

klimatproblemen. I mars 2018 lade kommissionen fram ett förslag till omfattande handlingsplan för att integrera hållbarhetshänsyn i kapitalmarknaderna³¹. Handlingsplanen innehöll tre huvudmål, nämligen att styra kapitalflödena till hållbara investeringar, att hantera finansiella risker till följd av klimatförändringar, miljöförstöring och sociala frågor, och att främja öppenhet och långsiktighet i finansiell och ekonomisk verksamhet.

I maj 2018 lade kommissionen fram ett första paket med föreslagna lagstiftningsåtgärder³² för att genomföra handlingsplanen. Medlagstiftarna har enats om förordningen om information som ska lämnas avseende hållbara investeringar och hållbarhetsrisker och om förordningen om referensvärden för koldioxidsnåla investeringar och för klimatpositiva investeringar. Kommissionen har tagit fram riktlinjer för företagens rapportering av klimatrelaterad information enligt direktivet om rapportering av icke-finansiell information³³. Förhandlingar pågår om förslaget till förordning om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar (genom en så kallad *taxonomy*). Förberedelserna och det icke-lagstiftande arbetet fortskrider även när det gäller andra delar av handlingsplanen.

6. FINANSIERING AV KLIMATÅTGÄRDER

Klimatpolitiken som en del i EU:s budget

EU har satt upp som mål att i genomsnitt minst 20 % av budgeten ska gå till klimatrelaterade utgifter under perioden 2014–2020. De senaste tillgängliga uppgifterna visar att dessa utgifter stod för 20,7 % av budgeten 2018³⁴. Budgetutvecklingen pekar på i genomsnitt 209 miljarder euro (19,7 % av budgeten) under den nuvarande fleråriga budgetramen.

Mot bakgrund av detta goda resultat föreslog kommissionen den 2 maj 2018 ett ambitiösare mål, där 25 % av utgifterna ska bidra till klimatmålen i den kommande fleråriga budgetramen (2021–2027)³⁵.

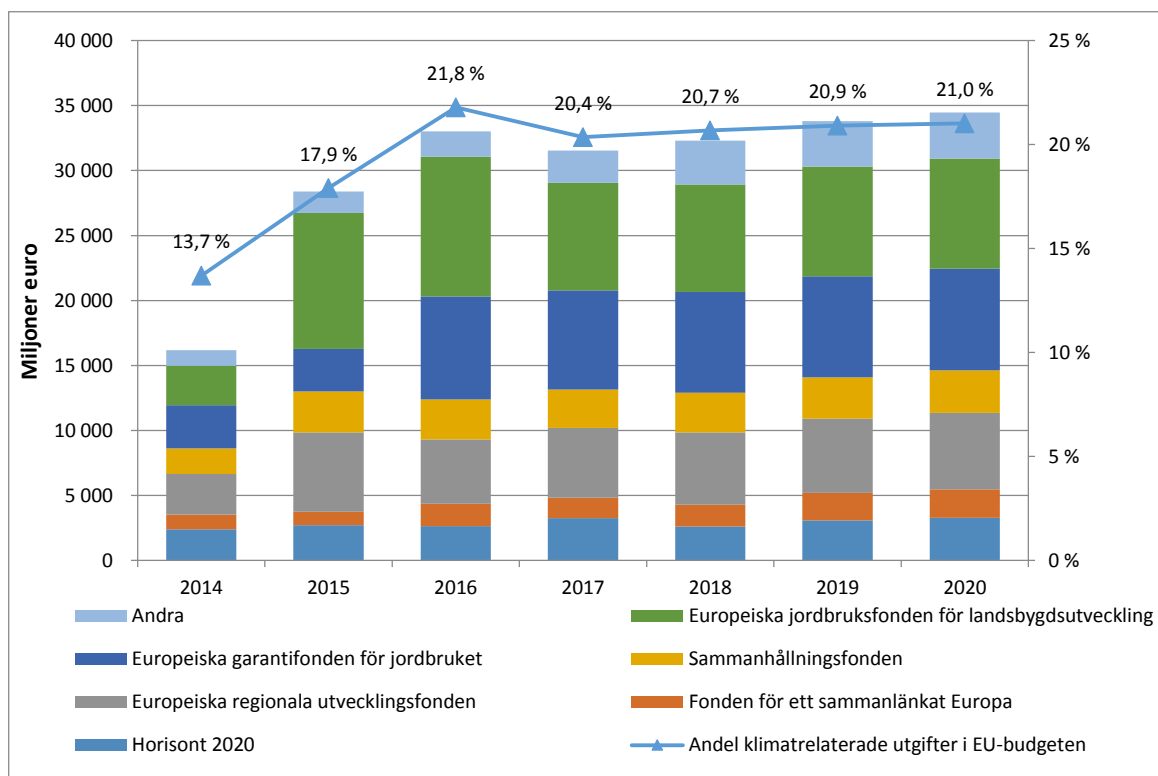
³¹ COM/2018/097 final.

³² https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal-sustainable-finance_en.

³³ https://ec.europa.eu/info/publications/non-financial-reporting-guidelines_en#climate.

³⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/draft-budget-2020-wd-13-web-1.4_soe.pdf.

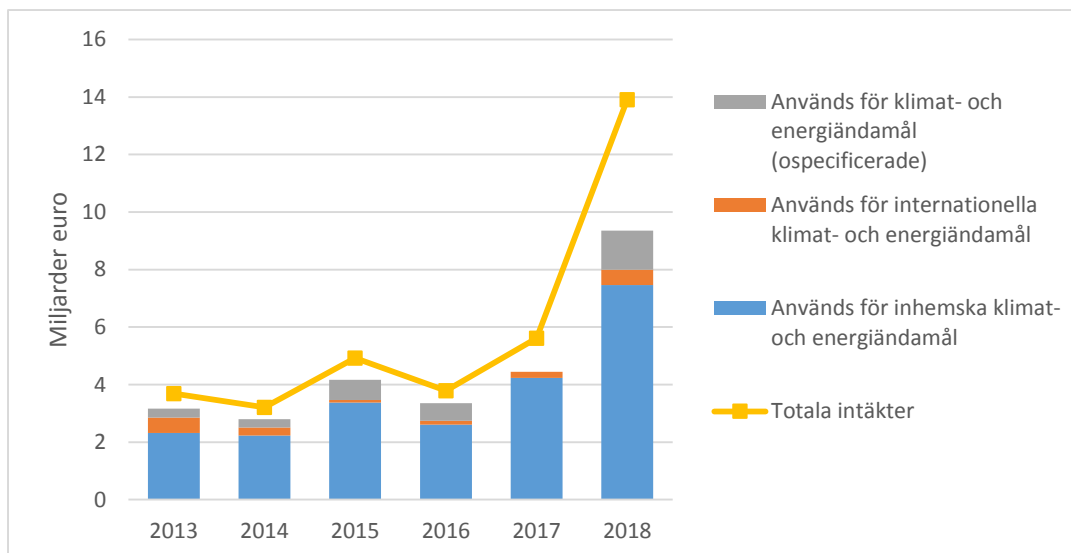
³⁵ https://ec.europa.eu/commission/publications/factsheets-long-term-budget-proposals_sv.

Figur 11: Klimatrelaterade utgifter i EU:s budget för 2014–2020 (miljoner euro och procentuell andel av EU:s budget)

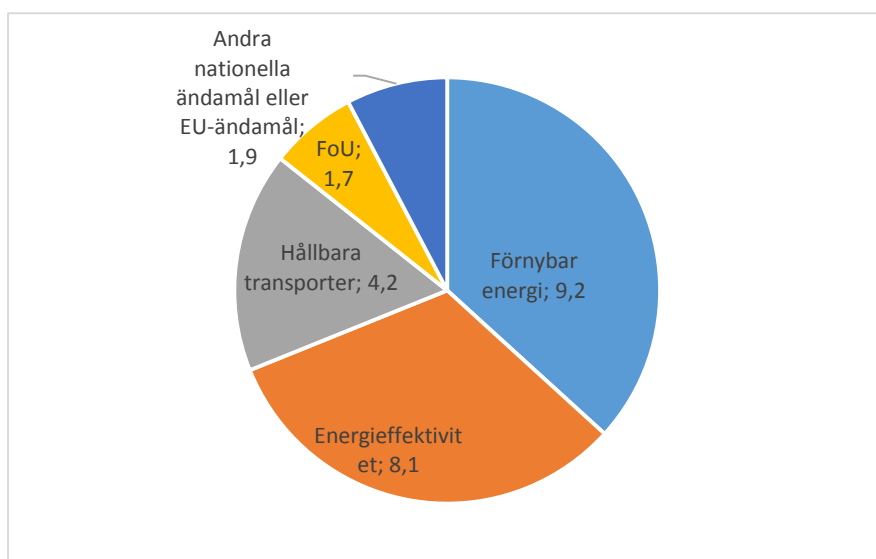
Användningen av auktionsintäkter från EU:s system för handel med utsläppsrätter

Under 2018 tjänade medlemsstaterna 13,6 miljarder euro på auktioneringen av utsläppsrätter i EU:s utsläppshandelssystem. Detta var 8 miljarder euro mer än 2017 till följd av högre koldioxidpriser. Under 2018 har nästan 70 % av intäkterna använts eller planeras att användas till klimat- och energiåtgärder. Under perioden 2013–2018 har nästan 80 % använts eller planeras att användas till sådana åtgärder. Merparten av intäkterna går till nationella ändamål och EU-ändamål, medan ett mindre belopp går till internationella klimat- och energiåtgärder. Figur 12 visar de totala intäkterna från EU:s utsläppshandelssystem och hur de används till klimat- och energiåtgärder.

Figur 12: Användningen av intäkter från auktionering av utsläppsrätter i EU:s utsläppshandelssystem, 2013–2018 (miljarder euro)

Av de intäkter som avsattes för inhemska ändamål användes de största beloppen till förnybar energi, energieffektivitet och hållbara transporter. I figur 13 visas den inhemska användningen av auktionsintäkter.

Figur 13: Inhemsk användning av intäkter från auktionering av utsläppsrätter i EU:s utsläppshandelssystem, 2013–2018 (miljarder euro)

Reserven för nya deltagare (NER300)

NER300 är ett av världens största finansieringsprogram för innovativa koldioxidsnåla energidemonstrationsprojekt. Det finansieras genom att omsätta 300 miljoner utsläppsrätter i EU:s utsläppshandelssystem i pengar.

Två ansökningsomgångar har resulterat i att 38 projekt för förnybar energi och ett projekt för avskiljning och lagring av koldioxid i 20 EU-medlemsstater har tilldelats finansiering på 2,1 miljarder euro. Sju projekt har kommit igång och fem projekt väntas komma igång före utgången av 2019. För fyra projekt fortskrider förberedelserna för att komma igång senast den 30 juni 2021.

På grund av det svåra ekonomiska och politiska läget sedan NER300-programmet utformades har 19 projekt som hade valts ut för finansiering inte kunnat få fram tillräckligt med ytterligare ekonomiskt stöd och drog sig i juli 2019 ur ansökningsförfarandet. Ytterligare fyra projekt befinner sig i olika utvecklingsstadier. I och med att flera sökande drog sig ur de två ansökningsomgångarna frigjordes totalt 1 358 miljoner euro som ska återinvesteras i befintliga finansiella instrument (623 miljoner euro från inställda projekt i den första ansökningsomgången) och i innovationsfonden (735,5 miljoner euro från den andra ansökningsomgången) (se ruta).

InnovFin för energidemonstrationsprojekt

De frigjorda medlen från de inställda projekten från den första ansökningsomgången (hittills 623 miljoner euro) återinvesteras i InnovFin för energidemonstrationsprojekt och låneinstrumentet inom Fonden för ett sammanlänkat Europa, som båda förvaltas av Europeiska investeringsbanken.

Hittills har tre projekt valts ut att ta del av outnyttjade medel från NER300-programmet på cirka 73 miljoner euro inom ramen för InnovFin för energidemonstrationsprojekt:

1. Wave Roller: projektet kommer att erhålla 10 miljoner euro i stöd från NER300-programmet.
2. Windfloat: projektet kommer inom ramen för InnovFin för energidemonstrationsprojekt att erhålla 60 miljoner euro i finansiering från outnyttjade medel från NER300-programmet. Windfloat kommer även att erhålla ett bidrag från det ursprungliga NER300-programmet på nästan 30 miljoner euro.
3. Greenway EV Charging Network: projektet har inom ramen för InnovFin för energidemonstrationsprojekt tilldelats finansiering från Europeiska investeringsbanken på 17 miljoner euro, varav nästan 3 miljoner euro kommer från outnyttjade medel från NER300.

Dessutom har fyra projekt tilldelats projektutvecklingsstöd som finansieras med outnyttjade medel från NER300.

Innovationsfonden

Innovationsfonden inrättades genom det ändrade direktivet om systemet för handel med utsläppsrätter³⁶. Vid ett koldioxidpris på 20 euro/ton koldioxid skulle, genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande, 10 miljarder euro mobiliseras för att främja demonstration av innovativ teknik och banbrytande innovation i sektorer som omfattas av

³⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410 av den 14 mars 2018 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, artikel 10a.8.

EU:s utsläppshandelssystem. Den delegerade förordningen om driften av innovationsfonden trädde i kraft i maj 2019³⁷. Under hela 2019 har kommissionen tillsammans med industrin och medlemsstaterna aktivt bedrivit uppsökande verksamhet för att öka medvetenheten om innovationsfonden och för att diskutera de viktigaste frågorna i varje sektor när det gäller urval och genomförande av projekt. Den första ansökningsomgången planeras att lanseras i mitten av 2020 och därefter kommer ansökningsomgångar att genomföras med jämna mellanrum fram till 2030³⁸.

Moderniseringsfonden

Moderniseringsfonden ska stödja koldioxidsnåla investeringar i energisystemen i tio låginkomstländer i EU³⁹. Stödet ska fördelas i enlighet med direktivet om EU:s utsläppshandelssystem. Vid ett koldioxidpris på 20 euro/ton koldioxid kommer cirka 14 miljarder euro att genereras under det kommande årtiondet. Fondens storlek mer än fördubblades sedan fem medlemsstater beslutat att överföra delar av de utsläppsrätter som fördelats av solidaritetsskäl och/eller för gratis tilldelning under en övergångsperiod. Europeiska kommissionen inledde arbetet med att inrätta moderniseringsfonden med att mellan september 2018 och januari 2019 anordna en rad tekniska workshops i alla stödmottagande medlemsstater. Det förberedande arbetet fortsätter för att kunna anta en genomförandeakt under första halvåret 2020.

Life – Klimatpolitik

Life-programmet är EU:s finansieringsinstrument för miljö- och klimatåtgärder. Programmet erbjuder medfinansiering till projekt med europeiskt mervärde. Den totala budgeten för projektfinsiering under perioden 2014–2020 var 2,5 miljarder euro inom delprogrammet för miljö och 0,86 miljarder euro inom delprogrammet för klimatåtgärder. De flesta av projekten inom Lifes delprogram för miljö är även positiva för klimatet.

Lifes delprogram för klimatåtgärder ger stöd till klimatprojekt både inom begränsning och anpassning, och inom styrning och information. I 2018 års ansökningsomgång inom Life-programmet hade de projektförslag som rekommenderades för finansiering lagts fram av sökande från 21 medlemsstater, varav de flesta från Spanien, Italien och Tyskland.

Förslaget till flerårig budgetram för perioden 2021–2027 innehåller en utökad budget på 5,45 miljarder euro för Life-programmet för miljö och klimatåtgärder.

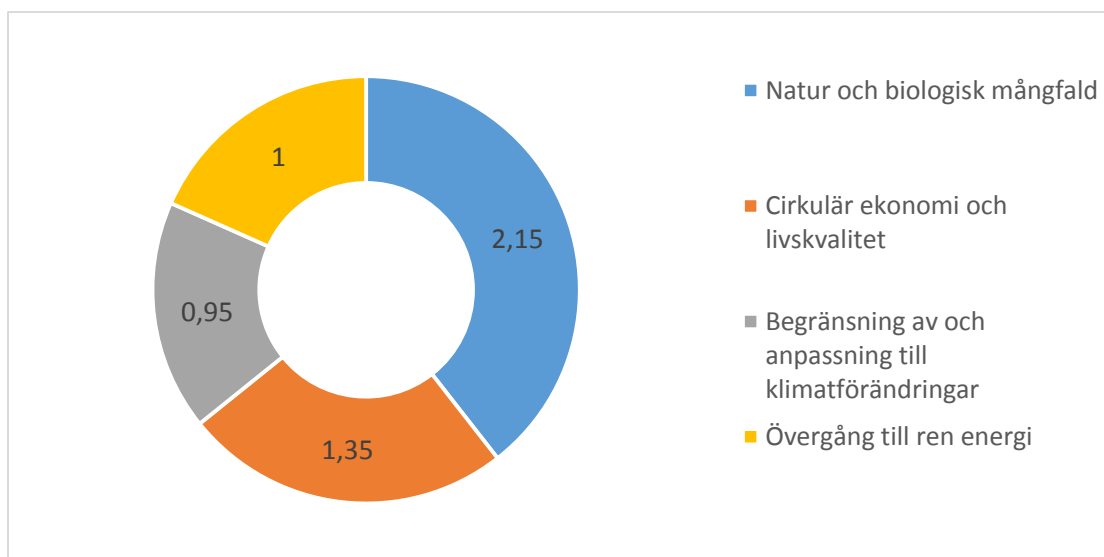
När det gäller klimatåtgärder kommer det att finnas två delprogram: ett delprogram för begränsning av och anpassning till klimatförändringar och ett delprogram för övergång till ren energi. Delprogrammet för klimatåtgärder väntas under 2021–2027 ha en budget på cirka 1 miljard euro. Verksamheten inom delprogrammet för övergången till ren energi finansieras för närvarande inom ramen för Horisont 2020 och kommer att tilldelas en liknande budget.

---

³⁷ 28/05/2019 – C(2019) 1492 – [Kommissionens delegerade förordning \(EU\) 2019/856 om komplettering av direktiv 2003/87/EG vad gäller driften av innovationsfonden.](#)

³⁸ https://ec.europa.eu/clima/policies/innovation-fund_sv.

³⁹ BG, CZ, EE, HR, LV, LT, HU, PL, RO och SK.

Figur 14: Förslag till budgetanslag för Life 2021–2027

7. ANPASSNING TILL KLIMATFÖRÄNDRINGARNA

Under det senaste året har man inom ramen för EU:s strategi för klimatanpassning, som antogs 2013, gjort fortsatta framsteg med att förbereda medlemsstaterna på dagens och framtidens klimatpåverkan:

- ✓ 26 medlemsstater har antagit en nationell anpassningsstrategi, medan övriga medlemsstater nästan är klara med sina strategier⁴⁰.
- ✓ Över 1 900 städer i Europa har genom det s.k. borgmästaravtalet åtagit sig att öka sin klimatesiliens (cirka 900 fler än 2018).
- ✓ Flera medlemsstater har angett anpassningsmål i sina utkast till nationella energi- och klimatplaner.
- ✓ Plattformen Climate-Adapt har uppgraderats.
- ✓ Europeiska kommissionen har uppdaterat sin Peseta-studie⁴¹ om en rad klimateffekter, och gjort en ekonomisk bedömning.
- ✓ Anpassningsprojekt på viktiga områden, t.ex. vattenresurser, finansieras inom ramen för Life-programmet.

⁴⁰ Kroatien och Bulgarien håller fortfarande på att ta fram sina strategier.

⁴¹ <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iii>.

AgroClimaWater-projektet⁴² syftar till att öka vatteneffektiviteten och stödja en övergång till ett mer klimatreliant jordbruk i Medelhavsländerna. Projektet får 1,4 miljoner euro i stöd från Life-programmet.

Projektets pilotåtgärder är huvudsakligen inriktade på oliv-, citrus- och persikoodlingar. De deltagande jordbrukarna anpassar sina metoder för att få största möjliga avkastning, trots en liten eller oregelbunden tillgång till vatten. Efter endast två års genomförande har Life-programmets AgroClimaWater-projekt gett imponerande resultat. I Italien har till exempel användningen av vatten minskat med 15 % och användningen av växtnäring med 50 %. I Grekland har försöksodlingarna gett 26 % högre avkastning trots de extrema klimatförhållandena 2018.

EU:s anpassningsstrategi utvärderades 2018 och slutsatserna var positiva⁴³. En del av **lärdomarna** kan vara till hjälp vid utformningen av framtida anpassningsåtgärder i Europa, t.ex. följande:

- Händelseutvecklingen i världen har gjort att EU behöver anpassa sina anpassningsåtgärder till Parisavtalet, Sendairamverket för katastrofriskreducering och målen för hållbar utveckling.
- Behovet av att anpassa sig till de allt snabbare förändringarna är ännu större än när strategin antogs: vi behöver ytterligare stärka infrastrukturens motståndskraft mot extrema väderförhållanden och klimatförändringens effekter.
- **Ekosystembaserade strategier** behöver vara bättre integrerade i bedömningen och valet av anpassningsåtgärder.
- **Folkhälsofrågor** bör uppmärksammas mer i anpassningspolitiken och anpassningsplaneringen.

Inom **Horisont Europa** har man tillsatt ett **uppdrag om klimatanpassning och samhällsomvandling**. Uppdragsstyrelsens ordförande är Connie Hedegaard. Horisont Europas uppdrag ska säkra och vägleda forskning och innovation och mobilisera industrin och öka allmänhetens stöd genom ambitiösa och kommunicerbara delmål.

8. INTERNATIONELLT KLIMATSAMARBETE

Luftfart

2018 antog Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao) standarder och rekommenderad praxis som en del av sitt system för kompensation för och minskning av koldioxidutsläpp från internationell luftfart (Corsia). Syftet med Corsia är att genom utsläppskompensation stabilisera effekterna av utsläppen från internationell luftfart på 2020 års nivåer.

Inom Icao pågår arbetet med att genomföra systemet även om en del arbete återstår. De första kraven på övervakning trädde i kraft 2019 och en pilotfas kommer att inledas från och med

⁴² <http://www.lifeagroclimawater.eu/>.

⁴³ https://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/what_sv.

2021. 81 länder, som står för 76,6 % av de globala utsläppen, har redan frivilligt erbjudit sig att ansluta sig från och med 2021. Samtidigt råder det fortfarande viss ovisshet kring systemets slutliga omfattning och tillförlitlighet, med tanke på att länder med betydande luftfartsverksamhet inte deltar och att beslut fortfarande måste fattas om vilka utsläppsenheter som ska omfattas av utsläppskompensation.

EU-medlemsstaterna har underrättat⁴⁴ Icao om de skillnader som råder mellan EU:s utsläppshandelssystem för luftfart och de juridiskt bindande inslagen i Corsias standarder och rekommenderad praxis för att skydda EU:s politiska handlingsutrymme.

Sjöfart

2018 antog Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) sin strategi för att minska växthusgasutsläppen från fartyg. I den fanns bland annat ett internationellt åtagande om att minska utsläppen med minst 50 % till 2050 jämfört med 2008 års nivå (inklusive delmål för koldioxidintensitet). Som medlemmar i Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) behöver EU:s medlemsstater leva upp till detta åtagande.

IMO:s strategi innehåller bl.a. en förteckning över förslag till åtgärder på kort, medellång och lång sikt för att nå strategins mål. Här prioriteras åtgärder som kan minska utsläppen ytterligare redan före 2023. Åtgärderna bygger på IMO:s befintliga åtgärder, t.ex. dess index för energieffektiv design och dess energieffektiviseringsplan för fartyg. Europeiska kommissionen är djupt involverad i de förhandlingar om konkreta åtgärder som pågår i IMO, bl.a. om förslag från EU:s medlemsstater.

2018 började fartyg som anlöper hamnar i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att övervaka och rapportera sina utsläpp. De första utsläppsuppgifterna offentliggjordes den 30 juni 2019⁴⁵. Detta system syftar till att ta fram tillförlitlig information som kan ligga till grund för politiska beslut och skapa den öppenhet som behövs för att öka spridningen av energieffektiva tekniker och beteenden. Före utgången av 2019 kommer Europeiska kommissionen att slutföra en rapport om hur systemet har fungerat under det första året.

Inom ramen för Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) inleddes övervakningen av fartygens bränsleförbrukning den 1 januari 2019 och de första rapporterna ska lämnas 2020. Till följd av detta måste fartyg som anlöper EU:s hamnar rapportera både enligt EU:s förordning om övervakning, rapportering och verifiering av koldioxidutsläpp från sjötransporter och enligt IMO:s datainsamlingssystem.

Stöd till utvecklingsländerna

EU och dess medlemsstater är fortfarande världens största givare av offentligt utvecklingsbistånd till utvecklingsländer, och gav 74,4 miljarder euro i stöd under 2018. EU, dess medlemsstater och Europeiska investeringsbanken är också de största givarna av offentlig klimatfinansiering, och bidrog med 20,4 miljarder euro 2017 (senaste tillgängliga uppgiften)⁴⁶.

---

⁴⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32018D2027>.

⁴⁵ Förordning (EU) 2015/757 om övervakning, rapportering och verifiering av koldioxidutsläpp.

⁴⁶ Uppgifter om EU:s klimatfinansiering för 2018 kommer att offentliggöras i rådets slutsatser om klimatfinansiering under hösten 2019.

Till den gröna klimatfonden har EU:s medlemsstater anslagit totalt 4,7 miljarder US-dollar under fondens inledande resursmobilisering, vilket är nästan hälften av de utlovade anslagen på totalt 10,3 miljarder US-dollar. Europa kommer sannolikt att få en ännu mer betydelsefull roll i framtiden. Tyskland och Norge är de första länder som har tillkännagett att de avser att fördubbla sina bidrag i samband med den pågående påfyllnaden av den gröna klimatfonden.

Den globala klimatförändringsalliansen+ (GCCA+) är ett av EU:s flaggskeppsinitiativ för klimatet. Under perioden 2007–2020 bidrar den med 750 miljoner euro till klimatåtgärder och kapacitetsutveckling i utvecklingsländer, huvudsakligen minst utvecklade länder och små östater under utveckling. Vid den pågående uppdateringen av de nationellt fastställda bidragen enligt Parisavtalet stöder GCCA+ sina partner i det klimatpolitiska beslutsfattandet och planeringen av ambitiösa åtgärder för att begränsa och anpassa sig till klimatförändringen.

EU:s yttre investeringsplan ska främja investeringar i utvecklingsländer i Afrika och EU:s grannskap. Hittills kommer åtta garantier att användas för att starta och utöka projekt för förnybar energi och konnektivitet till förmån för miljontals människor i partnerländerna. Till exempel skulle den europeiska garantin för förnybar energi, ledd av fyra europeiska finansinstitut, innebära upp till 3,4 miljarder euro till projekt i Afrika söder om Sahara. Projekten skulle bidra till att minska koldioxidutsläppen, minska elbristen, skapa upp till 12 000 arbetstillfällen och öka produktionskapaciteten med omkring 2 GW från förnybar energi.

Den 28 september 2018 inleddes förhandlingar om ett nytt partnerskap mellan EU och AVS-regionen (Afrika, Västindien och Stillahavsområdet) efter 2020. Avtalet som är tänkt att gälla efter Cotonouavtalet⁴⁷ ska innehålla ett kraftfullt gemensamt klimatpolitiskt åtagande. 2018 lanserades dessutom en ny allians mellan Afrika och Europa för hållbara investeringar och arbetstillfällen, som bland annat syftar till att stärka skyddet för miljö och arbetskraft.

Sammankoppling av EU:s och Schweiz utsläppshandelssystem

I november 2017 undertecknade EU och Schweiz ett avtal för att koppla samman sina utsläppshandelssystem, som nu har godkänts av respektive parlament. I ett nästa steg måste Schweiz och EU ratificera avtalet för att det sammankopplade systemet ska kunna tas i drift den 1 januari 2020.

---

⁴⁷ Cotonouavtalet är den övergripande ramen för EU:s förbindelser med AVS-länderna. Den löper ut i februari 2020.